

MENNO
STEKETE
De
minireuzen
mierener

*Ontdekkingen over
verbazingwekkende
dieren*

Met illustraties van
Irene Goede

UITGEVERIJ NIEUWEZIJD

Nooit

Op een dag reed ik met de dichter Menno Wigman over de snelweg. ‘Kijk,’ zei ik, ‘die buizerd op die paal houdt ons in de gaten, en kijk, een groepje smienten in de sloot, en daar, heksenbezems in een populier, en kijk nou, daar ligt een overreden bunzing.’

‘Een bioloog zoals jij,’ zei Wigman, nadat ik hem nog op wat kolken van paaiende snoeken had gewezen, ‘is eigenlijk nooit alleen.’

En zo is het.

Je zou kunnen zeggen dat de onderwerpen in dit boek lukraak bijeen zijn gesprokkeld. Goed, ze moesten in de krant: dierennieuws, speciaal voor kinderen. Maar welk twee-, vier-, zes-, acht-, tien- of nulpotig beest die week de aandacht zou krijgen, stond van tevoren zelden vast. Soms werd het een vernuftige octopus die zich in een wetenschappelijk tijdschrift in de kijker had gespeeld, dan weer was het een nieuw soort slurfhondje

alleen

dat recent ontdekt was, of de geboorte van een jonge reuzenmierener (een minireuzenmierener!) in de dierentuin, waar de lokale radio trots en blij verslag van deed: zulke onderwerpen kun je niet laten liggen.

Zoveel verschillende onderwerpen, maar er is wel degelijk een grote gemene deler. En dat is de gloeiende ode aan de biologie die elk verhaaltje uiteindelijk is. Ze zeggen wel dat je dieren niet altijd met mensen mag vergelijken. Dat klopt deels: als een aap grijnst glimlacht hij niet, maar dreigt. Maar wat de biologie je leert over dieren, kan altijd in het dagelijks mensenleven van pas komen. Al is het maar om dichters in de auto te onderhouden.

En daarom wil ik dit boek opdragen aan iedereen die overweegt om dit studiepad te bewandelen. En niet in de laatste plaats aan mijn kinderen natuurlijk, Stella en Titus. Opdat zij nooit alleen zijn.

Inhoud

Meeuw geeft slak een lift	10	Liefde maakt beer moedig	68
Gratis opruimdienst	12	Zo sluw als een kempvis	70
De klok van een garnaal	14	Kiekendief met vrouwenveren	72
Kikkers met alarmkleuren	16	Jonge raven zijn stresskippen	74
Spiegelende sneeuwuil verblindt rivalen	18	Hordenloop van een zwerfwolf	76
Haaibaai	20	Topcriminele octopus	78
Ragfijn en nu nog sterker	22	Knarsende vissen bijten niet	80
Twee meter vleugel	24	Jonge haai bijt maar slapjes	82
De minireuzenmierenerter	26	Een schildpad met een supertong	84
Slome staartloze hagedis	28	Slimme slangen	86
Kat met oorpluimpjes	30	Het spel van de hangraven	88
Sprinkhanenstress	32	Goudharders maken school	90
Vechten op een vrouwenrug	34	Duif met lawaaig verenpak	92
Zeenaald die niet zwemmen kon	36	Geuren en kleuren	94
Spotlijsters en tweebeners	38	Eén geheim minder	96
Weg met rijbaanragoût	40	Vogelspin = spiderman	98
Dronken eland in de boom	42	Afschrikken met kreeftrood	100
Een omgekeerde Columbus	44	Kolibrie drinkt als een kat	102
Grijsberen zijn beige	46	Kippenvlees en cobragif	104
Een bacterie met een inbouwschroef	48	Mier is liever moe dan lui	106
De hitparade van walvissen	50	Beren zetten kraak	108
Oude wolven bijten niet	52	De inktvissonate	110
Verlegen sprinkhanen	54	Safari op je knieën	112
De high five van de pinguïn	56	Een nieuw slurfhondje	114
Dolfijnensnackbar	58	Geur is wegwijzer voor mier	116
Warm klimaat? Paard krimpt	60	Eigenzinnige walvis	118
Witte zwanen, vette zwanen	62	Duif verdwijnt in monstermaag	120
Bang voor het vossenspook	64	Aardwormdemocratie	122
Nothing Compares 2U. Piep!	66		
		Index	125

Meeuw geeft

Het is een oude mop. Twee vlooien komen uit de Bijenkorf. Zegt de ene vlo tegen de andere: 'Gaan we lopen, of nemen we de hond?' Grappige onzin. Maar dat dieren meeliften op andere dieren, is niet verzonnen. Dieren doen dat zelfs over veel grotere afstand dan een stelletje vlooien op een hond.

Biologen hebben ontdekt dat zeeslakken, verstopt in het verenpak van meeuwen, vroeger helemaal van de Stille Oceaan naar de Atlantische Oceaan zijn meegelift. Dwars over Midden-Amerika heen. Die onderzoekers zijn daarachter gekomen door het bestuderen van fossielen: lang geleden gestorven en toen versteende dieren. In heel oude grondlagen aan de kust van de Atlantische Oceaan kwamen ze opeens heel veel fossiele zeeslakjes tegen die ze eerst alleen maar van de Stille Oceaan kenden.

De enige verklaring was dat die slakjes een keertje waren meegevlogen – per ongeluk, dat wel. Van zeevogels is bekend dat ze van de ene zee naar de andere vliegen over deze – moeilijk woord – landengte. Het land Panama is op sommige plekken maar veertig kilometer breed. Voor een zeeslak is dat een onoverbrugbare hindernis, voor zeevogels is het een peulenschilletje.

De biologen kwamen er zelfs achter dat die zeeslakken in de afgelopen miljoen jaar ook weer terug zijn gelift. Dat konden ze

slak een lift

zien aan de slakkenhuisjes. De zeeslakken aan weerszijden van Panama waren er namelijk in al die tijd ietsjes anders uit gaan zien.

Die liftende zeeslakjes lijken trouwens niet uniek. Biologen vroegen zich ook al tijden af hoe landslakjes uit Europa terecht zijn gekomen op het eilandje Tristan da Cunha, midden in de Atlantische Oceaan. Die hebben dus waarschijnlijk ook lang geleden van trekvogels een gratis vliegticket gekregen. En dit beantwoordt misschien ook de vraag hoe het toch kan dat er opeens vissen opduiken in afgesloten vijvers. Die vissen liften mogelijk als eitjes mee aan de poten van reigers.

